

Předpokládá se, že předkové původního jihoamerického obyvatelstva se do Ameriky dostali před tisíci lety ze Sibiře přes pevninský most dnešního Beringova průlivu. Ten nebyl v dobách ledových zalitý mořem. Následně se šířili směrem na jih kontinentu, až do Patagonie.

◆ Doplňte do textu tato slova ve správném tvaru: **mesticové, indiáni, Evropané, kolonizátoři**

Po příchodu _____ se původní obyvatelstvo začalo s nově příchozími mísit. Smíšená manželství evropských _____ s indiánskými ženami nebyla výjimečná. Dnes tvoří _____ – míšenci bělochů a _____ – velkou část obyvatelstva v mnoha zemích tohoto světadílu.

Jak se liší život v jednotlivých zemích Jižní Ameriky? Kde se více udržela původní indiánská kultura? Ve kterých státech většinová společnost naopak svým způsobem života připomíná evropské země? A mají tradiční společnosti původních obyvatel Ameriky nějaké společné charakteristiky? Těmito otázkami se zabývají etnografové a další odborníci a odpovědět na ně není jednoduché. My se však můžeme pokusit vyjádřit některé vlastnosti obyvatelstva jihoamerických zemí prostřednictvím map.

- ◆ Podívejte se na tabulku zemí Jižní Ameriky. Vyplněný sloupek procentuálně vyjadřuje, jak velkou část obyvatel dané země tvoří lidé, kteří se hlásí k některému z původních kmenů. Ve kterých dvou zemích přesahuje podíl indiánské populace třetinu?
- ◆ Ze záhlaví tabulky si přečtete názvy dalších populačních ukazatelů, které nás budou zajímat. S některými z nich jste se možná ještě nesetkali. Přiřaďte následující tři definice ke třem z nich.

- vyjadřuje, kolik je v populaci obyvatel ve věku 60 let a více na 100 dětí ve věku 0 – 14 let
- vyjadřuje, jaká část obyvatel žije ve městech
- hodnota, která rozděluje celou populaci podle věku na dvě stejné početné části

	zastoupení původního obyvatelstva (%)	podíl dětí 0 – 14 let (%)	počet narozených na 1 000 obyvatel	mediánový věk	míra urbanizace (%)	počet lékařů na 1 000 obyvatel
ARGENTINA	2,4					
BOLÍVIE	62					
BRAZÍLIE	0,5					
EKVÁDOR	8					
GUYANA	9					
CHILE	11					
KOLUMBIE	3,4					
PARAGUAY	2					
PERU	45					
SURINAM	4					
URUGUAY	2,4					
VENEZUELA	2,5					

- ◆ Rozdělte si práci a společně vyhledejte data pro doplnění tabulky. Všechna potřebná data získáte nejlépe z internetové databáze Central Intelligence Agency (CIA) The World Factbook. Napravo v rámečku „please select a country to view“ vyberte požadovanou zemi a v oddíle o obyvatelstvu (people and society) najděte požadovaný ukazatel. Pro rychlejší hledání dat za ostatní země můžete také přejít na souhrn všech zemí, který se zobrazí kliknutím na ikonku vpravo na konci řádku. Pokud bude potřeba, použijte slovník či překladáč.
- ◆ Podle získaných údajů vytvořte mapy-kartogramy. Nakonec výsledných šest kartogramů porovnejte. Mají státy s vysokým podílem indiánského obyvatelstva nějaké společné vlastnosti? Kterými charakteristikami se liší od zemí, kde převládá obyvatelstvo evropského původu, jako je např. Uruguay nebo Argentina?

- ◆ Rozdělte se do šesti skupin. Každá sestojí kartogram Jižní Ameriky, který bude grafickou metodou znázorňovat jeden ze sloupků v tabulce. Potřebovat budete pastelky, obrysovou mapu kontinentu s vyznačenými státy.
- ◆ Rozdělte státy do čtyř až pěti skupin/kategorií podle intenzity daného jevu. Vzhledem k tomu, že se jedná o 12 zemí, můžete postupovat tak, že je rozdělíte do čtyř skupin po třech zástupcích. Tento postup se však nedoporučuje v případech, jako je ve sloupci o zastoupení původního obyvatelstva. V něm jsou hned čtyři země, které mají hodnoty mezi 2 a 2,5%. V tomto případě je vhodné všechny tyto země zařadit do stejné kategorie. Nesnažte se proto zařadit do jednotlivých kategorií stejný počet zemí za každou cenu. Ke třídění dat slouží poměrně složité statistické metody. Zkuste si vystačit se selským rozumem a citlivým přístupem k budoucímu uživateli vaší mapy.
- ◆ Po rozdělení zemí do čtyř až pěti tříd si nanečisto vypište ke každé třídě intervaly (např. 0 – 15; 15,1 – 25; 25,1 – 45). Myslete na to, že by se intervaly neměly „překrývat“ (špatně: 0 – 20; 20 – 50. Do kterého intervalu patří hodnota 20? Do prvního nebo do druhého?). Pro každý interval pak zvolte různý sytý odstín jedné barvy.
- ◆ Nakonec je potřeba vybarvit země zvoleným odstínem a přidat další mapové prvky - legendu a nadpis, popřípadě jména autorů. Nadpis by měl obsahovat název sledovaného ukazatele a území (např. „Míra urbanizace zemí Jižní Ameriky“). Legenda by měla obsahovat všechny použité odstíny, číselně vyjádřené intervaly a podnadpis, který stručně vysvětluje, v jakých jednotkách se daný jev měří (např. „míra urbanizace v %“).

